UUTISET

Jos liikaa moderoidaan eivätkä ihmiset pääse purkamaan paineitaan, siirtyykö keskustelu jonnekin muualle, esimerkiksi ulkomaisille palvelimille? **TUTKIMUSJOHTAJA PENTTI RAITTILA**

Kärjistetyt, epätodelliset asenteet pattiuttaneet susikeskustelun Suomessa

Keskustelu susien pyynnistä näyttää sananvapaustutkijan mielestä pattiutuneen vastakkaisten leirien keskinäiseksi syyttelyksi, mikä ei edistä varsinaisen ongelman ratkaisemista.

KARI SALONEN

Susikeskustelu käy internetissä kiivaana.

”Toiset vaativat suojelua ja toiset taas, että sudet pitäisi viedä näiden suojelua kannattavien iloksi Helsingin puistoihin”, havainnoi tutkimusjohtaja **Pentti Raittila** kuumana käyvää keskustelua susista.

Raittila vetää Tampereen yliopiston Comet-tutkimuskeskuksessa tutkimushanketta, jossa arvioidaan mediassa esiintyvän vihapuheen vaikutusta sananvapauteen. Hän arvioi Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä ilmestyneitä uutisia maaseudun susitilanteesta sekä niihin tulleita kommentteja.

”Molemmilla puolilla on kärjistetty, heikosti todellisuutta vastaava kuva keskustelukumppanista. Eivät maaseudun ihmiset ole sellaisia kuin kaupunkilainen susiensuojelija ajattelee, eivätkä kaupunkilaiset suojelijat sellaisia, miksi susien kaatoja puolustavat heidät kuvittelevat.”

Raittila painottaa, että kuumentuneessa yhteiskunnallisessa ongelmassa ei auta vaieta ja pistää päätä pensaaseen vaan tarvitaan avointa keskustelua, jotta maaseudulla paikoin hyvin todelliseen ongelmaan löydetään ratkaisuja. Vuoropuhelun synnyttäminen ääripäiden välille on etenkin lehdistön tehtävä.

Vihapuhe jankkaa tuomatta uutta

MT:n verkkolehden viikon kysymys susista noudatti hänen mukaansa kaavaa, jolla verkkokeskustelut usein etenevät. Toissa viikolla avattu kysymys keräsi ennätysmäärän vastauksia ja kirvoitti niin kiivaita kommentteja, että muutamista oli pakko poistaa laittoman uhkailun ja usuttamisen puolelle menneitä ilmaisuja.

”Syntyy jankkausta, jossa toistetaan sivukaupalla samoja väitteitä. Ei sieltä paljon uutta ajatusta ole luettavissa kummaltakaan puolelta.”

Vaikka susirajan molemmin puolin on havaittavissa laillisen rajoja kolkuttavaa kiihkoa, Raittila varoo rinnastamasta ilmiötä maahanmuuttajista käytyyn vihapuheeseen.

”Maahanmuuton suhteen on kysymys syvemmistä asioista siinä mielessä, että se keskustelu loukkaa ihmisarvoa, aiheuttaa syrjintää ja voi johtaa jopa rasistiseen väkivaltaan.”

Raittila arvelee, että susikeskusteluun osallistuneet kykenisivät tuntuvista mielipide-eroista huolimatta ”istumaan saman saunan lauteilla”.

”Tosin enhän minä tiedä, missä määrin te olette näitä (verkon kommentteja) joutuneet moderoimaan”, hän lisää.

Asiakeskustelu tyrehtyy lokaan

Cometin tutkimushanke osoittaa, että verkon koventunut sanankäyttö on kaventanut sananvapautta Suomessa. Raittilan mukaan tämä tapahtuu kahta kautta:

”Sananvapautta kaventaa se, jos asiantuntijat eivät enää halua tulla julkisuuteen, koska he ovat saaneet jälkikäteen niin paljon lokaa niskaansa niin verkossa, sähköpostitse kuin puhelimitse.”

Näin on selvimmin tapahtunut ravinto- ja terveysasioissa sekä maahanmuuttoa koskevassa sananvaihdossa. Yksi esimerkki on uutisointi sikainfluessarokotteista, mistä noussut kohu löi ajoittain pahasti yli laidan.

”Samoin on erityisen ikävää se häpäisy, jota maahanmuuttoalan asiantuntijat ovat saaneet verkossa. Se on vähentänyt heidän haluaan esiintyä julkisuudessa”, Raittila toteaa.

Osansa herjaamisesta ovat saaneet myös toimittajat. Kaikki eivät enää halua kirjoittaa vaikeimmista aiheista.

Viestintäoikeuden määräaikainen professori **Päivi Tiilikka** Helsingin yliopistosta on tehnyt samat havainnot.

”On mahdollista, että julkisessa keskustelussa ei näiden (vaikeiksi koettujen) aiheiden osalta esitetä niin moniäänisiä mielipiteitä, koska ihmiset eivät halua tulla perusteettoman kritiikin pelossa keskustelemaan lainkaan. Mutta on vaikea täsmällisesti sanoa, miten suuri vaikutus on”, hän sanoo.

Sananvapaus palvelee yhteiskuntaa

Tiilikka muistuttaa, että toimiva sananvapaus on yhteiskunnassa välttämätöntä.

”Eräät viestinnän tutkijat ovat kuitenkin havainneet, että verkko ja sosiaalinen media eivät ole lisänneet hedelmällistä keskustelua niin paljon kuin olisi voinut kuvitella, koska samanmieliset kerääntyvät yhteen keskustelemaan.”

Toinen puoli sananvapauden kaventumista onkin se, missä määrin tätä perusoikeutta kavennetaan sillä, että kommentteja joudutaan moderoimaan pois, jatkaa Raittila.

Nykyisin kaikki lehtitalot moderoivat eli tarkistavat ja tarvittaessa poistavat keskusteluista sopimattomia ilmauksia.

”Jos liikaa moderoidaan eivätkä ihmiset pääse purkamaan paineitaan, siirtyykö keskustelu jonnekin muualle, esimerkiksi ulkomaisille palvelimille?” Raittila pohtii.

Tutkimuksessa verkon vapauden puolustajat ovatkin esittäneet, että jos väkivaltaa lietsova keskustelu päästettäisiin julki, vihamieliset kommentit voitaisiin kumota keskustelijoiden keskinäisellä itsesääntelyllä. Tällöin ihmisten ajattelu voisi aidosti muuttua.

KAIJALEENA RUNSTEN

TUTKIMUS

Vihan ilmapiiri rajaa keskustelua

Tampereen yliopiston journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskuksessa (Comet) selvitetään, miten verkossa käytävä vihapuhe muuttaa julkista keskustelukulttuuria sekä uutisointia. **Tutkimuksen taustalla** on se, että mielipiteiden ja väitteiden kirjo kaventuu mahdollisesti vihan ja pelon ilmapiirissä. Toisaalta herää kysymys, tulisiko sananvapautta rajoittaa, jos sitä käyttämällä loukataan tai uhataan toisia. **Pentti Raittila** vetää kolmihenkistä tutkijaryhmää. Helsingin Sanomain Säätiön rahoittama tutkimus kestää kaksi vuotta (2012–2013).

Käytännön toimet ohjaavat keskustelua

”Keskustelupalstoilla osapuolet ovat hyvin kaukana toisistaan ja äänenpainot voivat lähennellä vihapuhetta”, myöntää Riista- ja kalatalouden tukimuslaitoksen tutkija **Juha Hiedanpää**.

Hänen mukaansa Lounais-Suomessa kenttätyössä ei törmää yhtä kovaan kielenkäyttöön, vaikka ihmiset suhtautuvatkin asiaan vakavasti.

”Uskon, että ainoa mahdollisuus tervehdyttää keskustelua ovat käytännön toimet.”

Hän on tyytyväinen maa- ja metsätalousministeriön päätökseen jakaa harkintavaltaa paikallisille riistaneuvostoille.

”On erittäin hyvä, että tätä ongelmaa päästään pohtimaan paikallisesti. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos tarkastelee susikantaa lauma- ja reviiritasolla, ja nyt paikallisetkin harkitsevat löytyykö alueen laumoista pihasusia, joille tulisi hakea kaatolupaa.”

VEIKKO NIITTYMAA

Susi-illassa Köyliön Vuorenmaan seuratalolla riitti yleisöä viime marraskuussa.

Hiedanpään mukaan susikannan hoitosuunnitelman päivitys on nyt avainasemassa. Se on konkreettinen toimenpide, jolla voitaisiin mahdollisesti ohjailla asennoitumista susiin.

Esimerkiksi niillä seuduilla, joilla pihasusista ei ole ongelmaa, pitäisi toimia siten, ettei ongelmaa pääse muodostumaankaan. Hiedanpää mainitsee myös paikalliset kokeilut kannanhoidossa mahdollisuutena avata päätöksentekoa paikallistasolle.

Hän kertoo esimerkin viime vuoden suurpetofoorumissa käydystä keskustelusta ja käytännön toimien vaikutuksesta.

”Köyliön susilauman epäiltiin jakautuneen ja Huittisissa liikkuvan erillisen lauman. Lumien jälkeen suoritettiin jälkien laskenta, jossa löydettiin 7–8 saman lauman yksilön jäljet. Tuon jälkeen keskustelu kahdesta laumasta tyrehtyi.”

Tietoa pitää kuitenkin päivittää aika ajoin pentutuotannon myötä.

ANTTI HIRSAHO

MT KYSYY

Vihapuheen rajat

Milloin vihapuhe on oikeudellisesti tuomittavaa, viestintäoikeuden professori Päivi Tiilikka Helsingin yliopistosta?

”Jos uhataan, panetellaan tai solvataan jotain ihmisryhmää, voidaan rikoslain mukaan tuomita kiihottamisesta tiettyä kansanryhmää vastaan.”

”Jos esitetään valheellinen tieto tai vihjaus, joka on omiaan aiheuttamaan vahinkoa, kärsimystä tai halveksuntaa, tai muulla tavalla halvennetaan toista henkilöä, on kysymys kunnianloukkauksesta. Muulla tavalla halventamisesta voi olla kysymys, jos toisesta henkilöstä esitetään loukkaavan sävyisiä henkilökohtaisia mielipiteitä tai haukkumanimityksiä.”

Mitä verkkokeskusteluista on määritetty lainsäädännössä?

”Oikeuskäytäntöä verkkokeskusteluista on olemassa vähän. Rikoslain mukaan myös verkkosivuston ylläpitäjä on vastuussa, jos se ei poista jonkun toisen sivustolleen tallentamaa viestiä, joka täyttää kiihottamisrikoksen tunnusmerkit.”

”Kunnianloukkausten osalta ei ole samanlaista lainsäädäntöä. On epäselvää, voiko myös verkkopalstan ylläpitäjä joutua vastuuseen, jos se ei poista viestiä.”

”Lehdistön verkkouutisten osalta keskustelujen moderointi perustuu hyvään lehtimiestapaan. Journalistin ohjeissa on myös nykyisin linjattu, että yksityiselämää ja ihmisarvoa loukkaavat viestit on poistettava.”

KAIJALEENA RUNSTEN

Venäjän Karjalassa kaadettiin 101 sutta

Karjalan viranomaisten mukaan susikanta on nyt 300–350 yksilöä

Karjalan susikanta on pienentynyt huippuvuosista, jolloin susia arvioitiin olevan enimmillään 500–600 kappaletta. Tehostettu metsästys on leikannut kantaa ennen pentumiskauden alkua.

Eniten sudenkaatoja tehtiin Petroskoin lähellä Prääsässä, jossa ammuttiin 23 sutta. Aunuksessa ammuttiin 22, Äänisenrannassa 8, Karhumäessä 9, Puutoisessa 8, Pitkärannassa 7 ja Kontupohjassa 6 sutta. Muissa piireissä susisaalis oli 1-3 sutta kussakin.

Karjalassa on pyritty vähentämään susia myös metsäpeuran pelastamiseksi. Metsäpeura on tasavallassa suojeltu laji. Karjalan viranomaisten mukaan metsäpeurakannassa on havaittu nyt pitkästä aikaa lievää nousua ja toiveita kannan vahvistumisesta on olemassa.

Suden metsästystä Karjalassa aiotaan edelleen tehostaa susien aiheuttamien vahinkojen vähentämiseksi. Karjalan maatalous,- kalastus- ja metsästysministeriö on päättänyt sen vuoksi, että sutta saa jatkossa metsästää ympäri vuoden.

Karjalassa sudesta maksetaan tapporahaa. Aikuisen suden tappamisesta saa 4 000 ruplaa.

LAURI KONTRO

Asukkaat vaativat pihasusien poistoa

Taajamasusi ry vaatii nopeita toimia pihoihin tunkevien ongelmasusien poistamiseksi. Yhdistys pelkää, että maa- ja metsätalousministeriön myöntämät lisäluvat tulevat käyttöön vasta maaliskuun lopulla lumien sulettua.

Taajamasuden hallitus vaatii asuinalueilla liikkuvien susilaumojen poistamista kokonaan perustellen, että tällaiset sudet eivät opi varomaan ihmistä.

”Riistakeskuksen kaatoluvat ja poliisin pyyntimääräykset tulevat aina auttamatta liian myöhään. Pihakäynteihin pitäisi pystyä puuttumaan saman päivän aikana, kun ne tapahtuvat, eikä vasta viikkoa tai kuukautta myöhemmin”, yhdistyksen maanantaisessa tiedotteessa esitetään.

Maa- ja metsätalousministeriö myönsi viime viikolla viisi lupaa poronhoitoalueen eteläpuolelle häirikkösusien poistamiseen. Taajamasusi ry pelkää, että luvat tulevat käyttöön vasta aikaisintaan viikolla 12, kun lumet ovat monin paikoin sulaneet ja susien jäljitys on lähes mahdotonta.

Yhdistyksen hallitus katsoo, että Perhon alueella ja lähikunnissa on ”edelleen useita susilaumoja, jotka vierailevat asutuksen keskellä jatkuvasti, vaikka Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos ei tätä myönnäkään”.

”Viranomaiset ovat ajaneet ihmiset pattitilanteeseen, jossa on valittava, suojellaanko ihmisiä vai laumassa liikkuvia raatelevia petoja”, tiedotteessa todetaan.

Taajamasusi ry on viime vuoden huhtikuussa perustettu yhdistys.

MT

Luonto-Liitto tyrmää ministeriön susiluvat

Luonto-Liiton mielestä maa- ja metsätalousministeriön susipolitiikka on häikäilemätöntä. Liitto vaatii jäädyttämään kaikki susiluvat toistaiseksi.

Liiton mielestä ministeriö reagoi salametsästysongelmaan myöntämällä lisää sudenkaatolupia.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää viiden luvan lisäkiintiötä pihasusiongelman ratkaisemiseksi.

> Liitto vaatii EU:ta puuttumaan Suomen susipolitiikkaan.

”Jos susien kaatoluvat myönnetään, se antaa vaikutelman siitä, että laittomuudet palkitaan lisäluvilla”, Luonto-Liiton susiryhmän puheenjohtaja **Jaana Julin** väittää.

Luonto-Liiton mielestä uhanalaisen suden suurin uhka Suomessa on salametsästys. Liitto vaatii EU:ta puuttumaan Suomen susipolitiikkaan.

Susiryhmän varapuheenjohtajan **Sami Lyytisen** mielestä ihmisten susipelkoja tulee torjua valistuksella, ei lievittää tai palkita niitä uusilla sudentappoluvilla.

Luonto-Liiton susiryhmä on vuodesta 2008 pyrkinyt puuttumaan susien luvattomaan tappamiseen Salakaadot seis -kampanjallaan.

REIJO VESTERINEN

Sikadirektiiviä noudattaa 10 maata

BRYSSEL (MT)

Ainoastaan kymmenen EU-maata noudattaa täysin sikojen suojelua koskevaa direktiiviä, jonka siirtymäaika päättyi vuoden vaihteessa.

EU-komissio esitteli viime viikolla maatalousministereille tilastoja, joiden mukaan enemmistö jäsenmaista ei täytä vaatimuksia.

Esimerkiksi suurissa sianlihantuottajamaissa Saksassa ja Ranskassa vain reilut 70 prosenttia tiloista noudattaa ehtoja. Toisaalta, esimerkiksi Britanniassa direktiivin vaatimuksia on noudatettu jo vuodesta 1999 lähtien.

Suomessa 98 prosenttia tiloista täytti tammikuun puolivälissä direktiivin ehdot.

Tilastoissa tosin puhutaan ainoastaan emakkojen yksittäiskarsinoiden kiellosta.

”On ollut harhaanjohtavaa, että EU-tasolla puhutaan pelkästään yksittäiskarsinoiden kiellosta, vaikka direktiivissä on muitakin vaatimuksia”, kotieläinasiamies **Marjukka Manninen** MTK:n Brysselin toimistosta muistuttaa.

Muut vaatimukset liittyvät esimerkiksi sikaloiden lattiaritilöiden tiheyteen. Mannisen mukaan tilastoista ei selviä kuinka hyvin jäsenmaat niitä noudattavat.

NIKLAS HOLMBERG

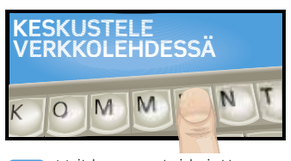

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi.*

Emakkojen ryhmäkarsinavaatimuksen noudattaminen EU-maissa

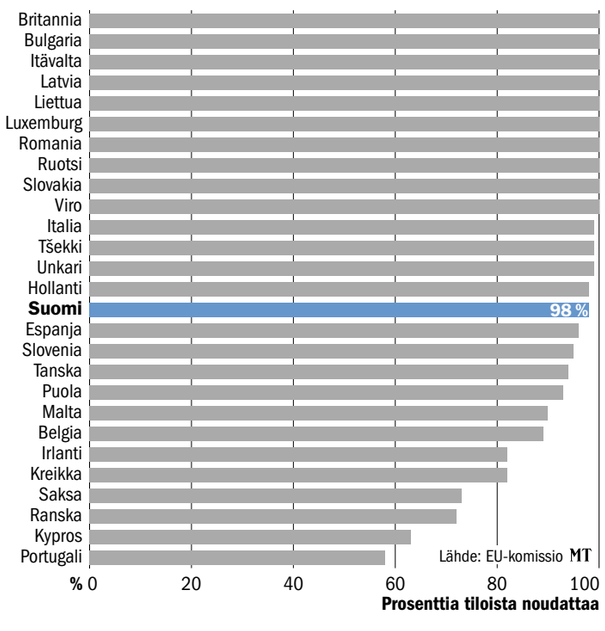

EU ennustaa kysynnän kasvua

BRYSSEL (MT)

EU-komission ennusteen mukaan maataloustuotteiden kysyntä jatkuu vahvana ja tuottajahinnat pysyvät keskimääräistä korkeammalla tasolla vuoteen 2022 asti.

Maatalouden tulojen ennustetaan kasvavan EU:n uusissa jäsenmaissa jopa 55 prosenttia. Vanhoissa jäsenmaissa tulokehitys sen sijaan polkee paikallaan. Maatilojen työpanos vähenee edelleen voimakkaasti, mikä kasvattaa työntekijää kohti laskettua tuloa.

Viljamarkkinoilla kysyntää kasvattaa biopolttoaineiden lisääntyvä käyttö. EU:n viljasadon ennakoidaan kasvavan vuosittain noin prosentilla, reiluun 300 miljoonaan tonniin vuoteen 2022 mennessä. Maissin ja vehnän odotetaan kasvattavan osuuttaan muiden viljojen kustannuksella.

Lihantuotannon arvioidaan lähivuosina laskevan hieman, mutta palaavan vuoteen 2022 mennessä nykyiselle tasolleen. EU:n ulkopuolisen lihantuonnin odotetaan kasvavan ja viennin vastaavasti vähenevän. EU:n sisällä kasvussa on vain sian- ja siipikarjanlihan kulutus.

Maitotuotteiden kysyntä kasvaa maailmalla voimakkaasti. EU:n maidontuotannon ennustetaan kasvavan viidellä prosentilla kymmenen vuoden aikana. Juuston ja jogurttien tuotanto kasvaa vielä nopeammin.

Rasvattoman maitojauheen vienti kasvaisi ennusteen mukaan jopa 30 prosenttia kymmenen vuoden aikana.

MT

Valio tukee jalkapalloilija Pohjanpaloa

Valio liittyi ensimmäistä kertaa jalkapallon tukijoukkoihin, kun yhtiö teki sponsorointisopimuksen nuoren jalkapallolupauksen **Joel Pohjanpalon** kanssa. Valio aloittaa yhteistyön myös valmentajaksi siirtyneen **Sami Hyypiän** kanssa.

Valion tavoitteena on yhteistyökumppanien avulla vahvistaa yrityskuvaa vastuullisena toimijana sekä kertoa ruoan ja ravitsemuksen tärkeydestä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia.

”Haluamme olla mukana rakentamassa lasten ja nuorten terveellistä elämäntapaa, johon kuuluvat monipuolinen ruoka sekä liikunta”, Valion markkinointijohtaja **Susanna Takkunen** kertoo.

Aiemmin Valio on tukenut muiden muassa **Kiira Korpea** ja **Teemu Selännettä**.

MT-STT

SAK:ssa nuorten määrä kasvussa

Alle 30-vuotiaiden jäsenten määrä kasvoi palkansaajien keskusjärjestössä SAK:ssa viime vuoden aikana yli 10 000:lla, ja tällä hetkellä joka viides jäsen on alle kolmekymppinen, tiedotti järjestö tiistaina.

”Nuoret joutuvat työelämässä kohtaamaan paljon epävarmuutta. Työsuhteet ovat usein pätkittyneitä ja osa-aikaisia. Myös vuokratyö on nuorten keskuudessa muuta väestöä yleisempää”, järjestöpäällikkö **Eija Harjula** arvioi syitä nuorten kasvaneeseen kiinnostukseen.

Kaikkiaan 21 jäsenliiton SAK:ssa oli viime vuoden lopussa 1 038 399 jäsentä, joista 46,4 prosenttia oli naisia. Suurin jäsenliitto on vajaan 240 000 jäsenen julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL.

STT